

1. REALIZACJA OBOWIĄZKOWYCH ZADAŃ MIASTA

Szczecin z dniem 1 stycznia 1999 r. uzyskał status miasta na prawach powiatu. Miasto realizuje zadania własne leżące w gestii zarówno gminy jak i powiatu, których katalog zawierają przepisy ustaw: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Do zadań własnych Miasta należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Ustawy określają, które z zadań własnych Miasta mają charakter obowiązkowy.

Zadania własne obejmują w szczególności sprawy:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych, miejskich dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni miejskiej i zadrzewień,
- cmentarzy miejskich,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- ładu przestrzennego,
- budownictwa mieszkaniowego,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, przeciwożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania miejskich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji miasta,

- wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzania wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej mogą być również wykonywane na podstawie porozumień z organami tej administracji. Miasto może wykonywać również zadania leżące w gestii innych samorządów na podstawie porozumień z nimi zawartych. W celu wykonywania zadań Miasto tworzy jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami np. organizacjami pozarządowymi.

Wśród miejskich jednostek organizacyjnych są zakłady budżetowe, jednostki budżetowe, instytucje kultury. Ponadto zadania Miasta realizowane są także przez spółki z udziałem Miasta, różnego rodzaju służby, inspekcje i straż.

Podstawową jednostką organizacyjną miasta, przy pomocy której Prezydent Miasta realizuje swoje ustawowe zadania jest Urząd. Szczegółowe zasady funkcjonowania Urzędu ustala Regulamin organizacyjny.

Charakterystyka działań według obszarów działalności

Oświata i wychowanie oraz kultura i sztuka

Szczecin posiada obszerną sieć placówek i instytucji związanych z systemem oświaty oraz kulturą i sztuką.

System oświaty Miasta Szczecin, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, obejmuje:

- przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego,
- szkoły: podstawowe, gimnazja, ponadgimnazjalne, artystyczne,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego – umożliwiające uzyskanie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- placówki artystyczne – ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych,
- poradnie psychologiczne – pedagogiczne – w tym specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,

- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania,
- placówki doskonalenia nauczycieli.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty do zadań własnych gminy należy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkoli specjalnych oraz innych form wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych oraz gimnazjów, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Do zadań własnych powiatu należy zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół ponadgimnazjalnych, w tym z oddziałami integracyjnymi, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego, placówek oświatowo – wychowawczych, placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego, ośrodków doskonalenia zawodowego, poradni psychologiczno – pedagogicznych (w tym specjalistycznych), młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim oraz upośledzoną umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zakładać i prowadzić szkoły i placówki, których prowadzenie nie należy do ich zadań własnych, po zawarciu porozumienia z jednostką samorządu

terytorialnego, dla której prowadzenie danego typu szkoły lub placówki jest zadaniem własnym, a w przypadku szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Szkoły i placówki mogą być szkołami i placówkami publicznymi albo niepublicznymi. Mogą być zakładane i prowadzone nie tylko przez jednostki samorządu terytorialnego (publiczne szkoły i placówki), ale również przez inne osoby prawne, a także osoby fizyczne.

W roku szkolnym 2010/2011 w mieście funkcjonują następujące jednostki organizacyjne realizujące zadania w zakresie edukacji:

- przedszkola (52, 6 filii),
- punkty przedszkolne jako inne formy wychowania przedszkolnego (5),
- szkoły podstawowe (43; w tym 33 samodzielnie, 10 w zespołach szkół),
- gimnazja (38; w tym 18 samodzielnie, 20 w zespołach szkół),
- zespoły szkół (SP + GM) – (7)
- licea ogólnokształcące (23; w tym 8 samodzielnie, 10 w zespołach szkół ogólnokształcących i 5 w zespołach szkół),
- zespoły szkół ogólnokształcących (9 w tym Zespół Szkół Sportowych i Centrum Kształcenia Sportowego),
- zespoły szkół zawodowych (14; w tym Zespół Szkół Nr 5 im. Józefa Wybickiego)
- zespoły szkół specjalnych (5 w tym zespół szkół przy Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej im. Konstantego Maciejewicza)
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne (5),
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. T. Szeligowskiego,
- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia,
- Państwowe Ognisko Baletowe,
- Pałac Młodzieży - Pomorskie Centrum Edukacji,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej,
- Ognisko Pracy Pozaszkolnej Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki”,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Cuma”,
- specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze (5), w tym ośrodek dla dzieci słabo słyszących i ośrodek dla dzieci niesłyszących,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2),
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy,
- Bursa Szkolna Integracyjna.

Do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego należą również sprawy z zakresu prowadzenia działalności kulturalnej oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność

kulturalną poprzez tworzenie instytucji kultury, dla których prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym.

W Szczecinie funkcjonuje 12 instytucji kultury podporządkowanych organizacyjnie Gminie Miasto Szczecin:

- teatry : Teatr Współczesny i Teatr Lalek Pleciuga
- domy kultury: Klub 13 Muz, Klub Skolwin, MOK Dąbie, Słowianin, Ośrodek Teatralny Kana, Szczecin 2016¹,
- Filharmonia Szczecińska,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szczecińska Agencja Artystyczna,
- Muzeum Techniki i Komunikacji „Zajezdnia Sztuki”.

Opieka społeczna i ochrona zdrowia

Pomoc społeczna, będąca instytucją polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,

¹ Instytucja powołana do życia z dniem 1 kwietnia 2009 r., której głównym celem była koordynacja starań Gminy Miasto Szczecin o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r. W październiku 2010 r. odbyło się posiedzenie wstępne Komisji Selekcyjnej w Warszawie. Według Komisji prezentacja programu kulturalnego Instytucji Szczecin 2016 nie pozwoliła na zakwalifikowanie się Miasta Szczecin do etapu selekcji końcowej. Mając na uwadze podstawowy cel, dla realizacji którego została powołana Instytucja oraz utratę szans na uzyskanie przez Miasto tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r. Organizator podjął decyzję o wyczerpaniu się podstawowej formuły funkcjonowania DK Szczecin 2016. 28 lutego 2011 r. Rada Miasta podjęła uchwałę w sprawie zamiaru likwidacji Instytucji.

- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Organizatorami pomocy społecznej w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są organy administracji rządowej i samorządowej, które w tym zakresie współpracują z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Rolę koordynatora Systemu Pomocy Społecznej w Mieście pełni **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie**, który działa w formie jednostki budżetowej. Przy pomocy Ośrodka Prezydent Szczecina sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno – opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, placówek opiekuńczo – wychowawczych i domów pomocy społecznej na terenie Gminy Miasto Szczecin. Nadzór ten polega na opiniowaniu i kontroli realizacji zadań przez te jednostki pod kątem ich jakości, rzetelności, efektywności i prawidłowości ich wykonania, kwalifikacji osób wykonujących usługi oraz dostosowania tych usług do wymaganych przepisami prawa standardów.

Do zadań Ośrodka² należą między innymi:

- analiza i ocena zjawisk rodzających zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- koordynowanie realizacji gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia czy placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,

² Z dniem 1 maja 2008 r. na mocy uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie i Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Nowa jednostka otrzymała nazwę Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i przejęła zadania realizowane przez MOIK.

- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności, dożywianie dzieci,
- koordynowanie wszelkich działań związanych z interwencjami kryzysowymi na terenie Szczecina.

Na sieć jednostek pomocy społecznej w Mieście składają się różnego rodzaju placówki, które świadczą usługi adresowane do określonych kategorii osób. Są to np.:

- **domy pomocy społecznej** - zapewniające osobom wymagającym całodobowej opieki usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, a także edukacyjne.
- **placówki opiekuńczo – wychowawcze** (Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza, rodzinne domy dziecka) - zapewniające dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie,
- **ośrodki adopcyjno - opiekuńcze** – prowadzące działalność diagnostyczno – konsultacyjną, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia placówek rodzinnych, a także szkolące i prowadzące wsparcie psychologiczne – pedagogiczne osób prowadzących rodziny zastępcze i placówki rodzinne oraz rodziców naturalnych dzieci objętych tymi formami opieki.
- **ośrodki wsparcia** – będące placówkami pobytu dziennego, gdzie udziela się wsparcia osobom, które nie wymagają opieki całodobowej, ale wymagają pomocy w zaspokajaniu codziennych, niezbędnych potrzeb życiowych.

Do placówek opieki społecznej, którymi dysponuje Miasto, należą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej”³,

³ Z dniem 1 stycznia 2010 r. na mocy uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Domu Pomocy Społecznej Domu Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej, Dziennego Domu Pomocy Społecznej i Dziennego Domu Pomocy Społecznej Nr 2. Dzielne Domy Pomocy Społecznej funkcjonują jako Dział Wsparcia Dziennego przy Domu Pomocy Społecznej Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej.

- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”,
- Dom Pomocy Społecznej⁴,
- Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza⁵,
- Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy,
- Ośrodek Wsparcia dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych,
- Rodzinne Domy Dziecka (12),
- Szczecińskie Centrum Świadczeń⁶

Do zadań własnych Miasta należą również zadania związane z ochroną zdrowia. Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć zakłady opieki zdrowotnej, które udzielają świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym, a także innym osobom, uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów, nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub odpłatnością całkowitą.

W Szczecinie funkcjonują 3 placówki opieki zdrowotnej utworzone przez Miasto:

- Żłobki Miejskie⁷,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szkół Wyższych w Szczecinie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu.

Do miejskich placówek świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia zaliczyć należy również Miejską Izbę Wytrzeźwień, Powiatowy Urząd Pracy czy Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Gospodarka komunalna, gospodarka nieruchomościami, budownictwo, transport

Do jednostek realizujących zadania w zakresie gospodarki komunalnej, gospodarki

⁴ Z dniem 1 maja 2010 r. na mocy Uchwały Rady Miasta nastąpiło połączenie Domu Pomocy Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy i Działu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie – Środowiskowy Dom Samopomocy. Środowiskowy Dom Samopomocy wraz z filią Dom – Klub Pod Fontanną i Środowiskowy Dom Samopomocy będący działem MOPR stały się działem Domu Pomocy Społecznej.

⁵ Z dniem 1 stycznia 2010 r. na mocy Uchwały Rady Miasta dokonano połączenia Pogotowia Opiekuńczego, Domu Dziecka Nr 1 i Domu Dziecka Nr 2. Nowa jednostka otrzymała nazwę Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza.

⁶ Jednostka budżetowa powstała z dniem 1 maja 2009 r. na mocy Uchwały Rady Miasta. Przejęła do realizacji zadania realizowane przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, a także realizowane przez MOPR w zakresie dodatków mieszkaniowych.

⁷ Z dniem 4 kwietnia 2011 r. na mocy Ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, żłobki przestają być zaliczane do zakładów opieki zdrowotnej.

nieruchomościami, budownictwa, transportu należą:

➤ **Zakłady budżetowe:**

Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych

Przedmiotem działalności Zakładu jest przede wszystkim zarządzanie nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Szczecin, komunalnymi lokalami użytkowymi i garażami, a także zasobem mieszkaniowym, lokalami użytkowymi i garażami stanowiącymi nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodaruje Prezydent wykonujący zadania starosty. Ponadto ZBiLK pełni rolę inwestora zastępczego dla powierzonych Zakładowi inwestycji finansowanych z budżetu Miasta dotyczących komunalnego budownictwa mieszkaniowego.

Zakład Usług Komunalnych

Przedmiotem działania ZUK jest świadczenie usług komunalnych należących do zadań własnych Gminy Miasto Szczecin w zakresie :

- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy komunalnych,
- utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów, w tym:
  - utrzymanie punktów zbiórki odpadów problemowych,
  - utrzymanie szaletów publicznych,
  - opróżnianie pojemników na odchody zwierzęce,
  - utrzymanie składowisk komunalnych w fazie poeksploatacyjnej zgodnie z wymogami ochrony środowiska oraz prowadzenie prac zabezpieczających środowisko przed niekorzystnym oddziaływaniem składowisk, w tym likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów,
  - nadzorowanie i kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przed odpadami na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt,
- utrzymanie kąpielisk miejskich i innych terenów rekreacyjnych,
- prowadzenie wszelkiej działalności, w tym remontów i inwestycji, na mieniu komunalnym otrzymanym w związku z realizacją wymienionych zadań własnych Gminy Miasto Szczecin lub występowanie w roli Inżyniera Kontraktu bądź Inwestora Zastępczego w przypadku realizacji powyższych zadań przez Urząd Miasta Szczecin.

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego

Przedmiotem działania ZDiTM jest:

- finansowanie, planowanie, utrzymanie, ochrona dróg publicznych, organizacja ruchu na drogach publicznych w granicach administracyjnych Miasta Szczecin, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych.
- zarządzanie, gospodarowanie, finansowanie, oznakowanie i utrzymanie użytków gruntowych o symbolu „dr” stanowiących własność Gminy Miasta Szczecin, nie zarządzanych przez inne podmioty,
- organizacja, nadzór i kontrola oczyszczania ulic w Mieście Szczecin,
- przewóz, organizacja, zarządzanie, planowanie i sterowanie transportem zbiorowym.

➤ **Spółki z udziałem Miasta:**

Remondis Spółka z o.o.

Spółka prowadzi działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych, poprodukcyjnych, niebezpiecznych, dokonuje zbiórki papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych, przyjmuje zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o.,

Do zadań Spółki należy wywóz odpadów bytowych i innych, oczyszczanie ulic, placów, obszarów wodnych i innych terenów oraz urządzeń, selektywna zbiórka odpadów, unieszkodliwianie odpadów, handel przetworzonymi odpadami, organizacja, projektowanie, budowa oraz eksploatacja urządzeń i instalacji do przetwarzania odpadów.

Szczecińsko – Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest przede wszystkim świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Szczecina, Polic i gmin sąsiednich, świadczenie innych usług transportowych, świadczenie usług w zakresie remontów i przeglądów technicznych środków transportowych, wynajem środków transportowych, świadczenie usług reklamowych.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Spółka z o.o. oraz Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółek jest świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Miasto Szczecin i gmin sąsiednich, świadczenie innych

usług transportowych, świadczenie usług w zakresie remontów, napraw i przeglądów technicznych środków transportowych, wynajem środków transportowych, świadczenie usług reklamowych.

W 2010 r. obie Spółki rozstrzygnęły przetarg na zakup autobusów (12 i 14 szt.), które zostaną dostarczone w latach 2011-12.

Tramwaje Szczecińskie Spółka z o.o.

Podstawowym celem działania Spółki jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy Miasto Szczecin w zakresie lokalnego transportu zbiorowego - tramwajowej komunikacji zbiorowej.⁸ W 2010 r. Spółka realizowała m.in. następujące inwestycje: zakup 6 nowych przegubowych, całkowicie niskopodłogowych tramwajów (inwestycja w trakcie realizacji); zakup 33 używanych tramwajów typu Tatra; modernizacja sieci trakcyjnych i torowisk.

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest:

- budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu,
- nabywanie budynków mieszkalnych,
- przeprowadzanie remontów i modernizacji obiektów przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu,
- wynajmowanie lokali użytkowych znajdujących się w budynkach STBS,
- sprawowanie na podstawie umów zlecenia zarządu budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi nie stanowiącymi własności STBS, z tym że powierzchnia zarządzanych budynków mieszkalnych nie może być większa niż powierzchnia zarządzanych budynków mieszkalnych,

Spółka może również prowadzić inną działalność związaną z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą.

STBS w 2010 r. zakończyło m.in. inwestycję przy ul. Światowida (51 lokali mieszkalnych i 2 lokale użytkowe) oraz przy ul. Jana Kazimierza (168 mieszkań przeznaczonych do dyspozycji GMS).

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Spółka z o.o.,

Zadaniem Spółki jest budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu. Spółka może również:

- nabywać budynki mieszkalne,
- przeprowadzać remonty i modernizację obiektów przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu,
- wynajmować lokale użytkowe znajdujące się w budynkach Spółki,
- sprawować na podstawie umów zlecenia zarząd budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi nie stanowiącymi własności Spółki, z tym że powierzchnia zarządzanych budynków niemieszkalnych nie może być większa niż powierzchnia budynków mieszkalnych,

Spółka może również prowadzić inną działalność związaną z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą.

TBS „Prawobrzeże” w 2010 r. zakończyło I etap budowy osiedla przy ul. Kusocińskiego – Sowińskiego – Głowackiego (95 mieszkań na wynajem) oraz budowę osiedla nad Rudzianką (w ramach inwestycji wybudowano 162 mieszkania na wynajem).

Szczecińskie Centrum Renowacyjne Spółka z o.o.,

Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie renowacji i modernizacji obiektów budowlanych, prowadzenie działalności inwestycyjnej związanej z budownictwem mieszkaniowym i użytkowym oraz infrastrukturą towarzyszącą, wykonywanie robót budowlano-montażowych, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zarządzanie i administrowanie nieruchomościami, a także pełnienie funkcji Zarządcy we Wspólnotach Mieszkaniowych, wykonywanie czynności inwestora zastępczego, prowadzenie imprez kulturalnych, działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna.

Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.,

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest produkcja, zakup i dystrybucja energii cieplnej, gorącej wody i pary technologicznej, eksploatacja i modernizacja własnych oraz - na zlecenie - obcych urządzeń ciepłowniczych. Ponadto, określanie ogólnych i technicznych warunków podłączeń użytkowników do sieci cieplnej, programowanie budowy urządzeń ciepłowniczych, wdrażanie nowych rozwiązań technicznych i nadzory techniczne.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.,

Spółka jest zakładem użyteczności publicznej i wykonuje zadania własne gminy z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Spółka zakończyła program „Poprawa jakości wody w Szczecinie”. Projekt jest jednym z największych w Polsce i Europie

⁸ Spółka powstała na podstawie Uchwały Rady Miasta Szczecin z dnia 24 listopada 2008 r., w wyniku przekształcenia z dniem 1 stycznia 2009 r. zakładu budżetowego pn. Miejski Zakład Komunikacyjny w Szczecinie.

przedsięwzięciem inwestycyjnym z zakresu gospodarki wodno-ściekowej zrealizowanym w latach 2000-2010 o wartości 280,83 mln €, z czego dofinansowanie z Funduszu Spójności wyniosło ok. 185,35 mln €.

Podstawowe dane dotyczące wymienionych wcześniej spółek dotyczące roku 2010 przedstawiono w tabeli.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM MIASTA NA KONIEC 2010 R.

Wyszczególnienie	Udział Miasta	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wartość kapitału podstawowego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto (w tys. zł)	Zobowiązania długoterminowe (w tys. zł)
Remondis Spółka z o.o.	1,00 %	40.404,74	3.500,00	12.315,45	1.204,96
Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o.	51,00 %	16.152,32	7.794,24	1.512,11	1.628,11
Szczecińsko – Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o.	44,10 %	11.517,40	13.762,00	- 1.342,34	559,74
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Spółka z o.o.	100,00%	69.455,04	61.300,00	2.022,97	12.068,10
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Spółka z o.o.	100,00%	57.621,36	37.300,00	1.431,06	6.716,28
Tramwaje Szczecińskie Spółka z o.o.	100,00%	233.486,17	103.080,00	197,93	2.866,91
Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.	100,00%	500.676,20	247.865,14	1.021,08	180.409,01
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Spółka z o.o.	100,00%	286.989,18	136.152,00	579,69	113.887,61
Szczecińskie Centrum Renowacyjne Spółka z o.o.	100,00%	138.028,79	130.341,00	204,47	5.508,55
Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	33,43 %	251.311,84	126.500,00	15.427,13	9.492,58
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	100,00%	1.456.558,52	216.686,00	32.976,64	414.281,50

Uwaga: dane finansowe zawarte w tabeli są danymi wstępnymi – nie zatwierdzonymi przez Zgromadzenia Wspólników.

➤ Inne jednostki:

Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

Przedmiotem działalności MODGiK⁹ jest gromadzenie, prowadzenie i udostępnianie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym ewidencji gruntów i budynków, gleboznawczej klasyfikacji gruntów i geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz kontrola opracowań geodezyjnych i kartograficznych przyjmowanych do zasobu,

koordynacja usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu oraz obsługa Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego

Jednostka budżetowa prowadząca przede wszystkim nadzór i kontrolę nad przestrzeganiem prawa budowlanego, w szczególności: zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska, warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych, zgodności rozwiązań architektoniczno – budowlanych z przepisami techniczno – budowlanymi oraz zasadami wiedzy technicznej.

⁹ Zakład budżetowy Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej na mocy uchwały Rady Miasta Nr XLVIII/1220/10 z dnia 21 czerwca 2010 r. z dniem 31 grudnia 2010 r. został zlikwidowany w celu przekształcenia go z dniem 1 stycznia 2011 r. w jednostkę budżetową. W art.14 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych podano zamknięty katalog zadań, które mogą być wykonywane przez samorządowe zakłady budżetowe. Zapisy ustawy z 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, mówią, iż z dniem 31 grudnia 2010 r. zakończeniu ulega likwidacja gminnych i powiatowych zakładów budżetowych prowadzących działalność nie mieszczącą się w tym katalogu.

Biuro Planowania Przestrzennego

Jednostka budżetowa, do zadań której należy prowadzenie prac w zakresie planowania przestrzennego Miasta, a w szczególności: opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, przyjmowanie i analiza wniosków a także opracowywanie zmian do obowiązujących planów i współpraca w tym zakresie z jednostkami gminy Miasto Szczecin, opracowywanie, aktualizacja i prowadzenie spraw wynikających ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, współpraca przy opracowywaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planu zagospodarowania obszaru metropolitalnego, współudział w realizacji polityki przestrzennej miasta Szczecin.

Kultura fizyczna, sport i turystyka

Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji

Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji jako jednostka budżetowa realizuje zadania własne miasta Szczecina z zakresu kultury fizycznej, turystyki oraz zadania zlecone miastu w tym zakresie.

MOSRiR dba o stworzenie w mieście odpowiednich warunków dla rekreacji i wypoczynku, ale przede wszystkim dba o stworzenie dobrych warunków do uprawiania różnych dyscyplin sportowych.

Podstawowym zadaniem jednostki jest zarządzanie wydzieloną częścią mienia komunalnego, którą stanowią gminne obiekty sportowe. Obecnie MOSRiR zarządza następującymi obiektami sportowymi:

- Stadion Miejski, ul. Karłowicza 28,
- Hala Miejska, ul. Twardowskiego 12b,
- Stadion Młodzieżowy, ul. Tenisowa 38,
- Stadion Lekkoatletyczny im. Wiesława Maniaka, ul. Litewska 20,
- Szczeciński Dom Sportu, ul. Wąska 16 i Unisławy
- Zespół Obiektów Sportowych „Tor Kolarski”, al. Wojska Polskiego 246,
- Młodzieżowe Centrum Sportu i Rekreacji, ul. Narutowicza 17,
- Obiekt sportowy ul. Nehringa,
- Obiekt sportowy ul. Bandurskiego,
- Obiekt sportowy ul. Modra,
- Obiekt Sportowy ul. Potulicka
- Obiekt Sportowy Załom,
- Obiekt Sportowy Skolwin,
- Obiekt Sportowy Wielgowo,
- Obiekt Sportowy Jezierzycze,

- Boisko typu „Orlik”,
- Centrum Informacji Turystycznej:
  - punkt przy ul. Niepodległości 1,
  - punkt przy ul. Jana z Kolna,
  - punkt na Dworcu Głównym PKP.

Zadaniem MOSRiR jest utrzymanie bazy sportowej i rekreacyjnej miasta poprzez jej eksploatację, konserwację oraz rozbudowę, udostępnianie jej zainteresowanym jednostkom i osobom a przede wszystkim klubom i związkom sportowym oraz organizacjom kultury fizycznej i turystyki, fundacjom, organizacjom społecznym i zawodowym jak również szkołom i uczelniom oraz zakładom pracy i osobom fizycznym zainteresowanym uprawianiem sportu.

MOSRiR jest często współorganizatorem imprez sportowych i rekreacyjnych jak również prowadzi działalności promocyjną i reklamową zmierzającą do realizacji zadań Jednostki. W zakresie swoich statutowych działań prowadzi również działalność gospodarczą (usługi hotelarsko-gastronomiczne).

Ośrodek prowadzi także Centrum Informacji Turystycznej, które kompleksowo udziela informacji o turystyce w naszym mieście i okolicach, zajmuje się także rozprowadzaniem pamiątek, wydawnictw i folderów, rozprowadza Szczecińską Kartę Turystyczną.

Bezpieczeństwo publiczne

Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

Do zadań własnych Miasta należą sprawy z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, a także zapobieganie innym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Na straży bezpieczeństwa publicznego w Mieście stoi Komenda Miejska Policji, której zadania finansowane są od 2003 r. z budżetu państwa.¹⁰ Jej działania wspierane są przez Straż Miejską. Bezpieczeństwem w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej, ratownictwem technicznym oraz likwidacją pożarów zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej.

Z budżetu Miasta finansowana jest działalność Komendy Miejskiej Powiatowej Straży Pożarnej (jako zadanie zlecone) oraz Straż Miejska (jako zadanie własne).

¹⁰ W 2003 r. budżet państwa przejął finansowanie zadań zleconych Miastu z zakresu administracji rządowej związanych z funkcjonowaniem Policji

Pozostała działalność Miasta

Miejska Jednostka Obsługi Gospodarczej

Przedmiotem działania Jednostki¹¹ jest prowadzenie w imieniu Gminy Miasto Szczecin działalności obejmującej:

- konserwację i utrzymanie we właściwym stanie technicznym instalacji i urządzeń w budynkach Urzędu Miasta Szczecin,
- obsługę transportową na rzecz jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin,
- obsługę poligraficzną na rzecz jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin,
- ochronę mienia wykonywaną przez Służbę Ochrony Mienia poprzez zabezpieczenie budynków Urzędu Miasta przy placu Armii Krajowej 1 przed zagrożeniem ze strony osób trzecich, obsługę portierni, patrołowanie obiektu, dozór monitorowany i inne formy kontroli,
- usługi pocztowe wykonywane przez gońców na rzecz jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin,
- pobór opłaty targowej,
- wykonywanie czynności operatora Strefy Płatnego Parkowania w zakresie:
  - dystrybucji i sprzedaży biletów postojowych, abonamentowych i opłat zryczałtowanych na rzecz zarządcy drogi,
  - prowadzenia kontroli prawidłowości wnoszenia opłat za postój w Strefie Płatnego Parkowania,
    - przygotowania dokumentacji niezbędnej do podjęcia windykacji należności z tytułu nieopłaconego postoju w Strefie Płatnego Parkowania,
  - gospodarowanie gminnymi obiektami wczasowo – rehabilitacyjnymi,
  - gospodarowanie mieniem Gminy Miasto Szczecin przeznaczonym do wykonywania zadań w zakresie ochrony zdrowia,
  - prowadzenie innych usług służących poprawie efektywności wykorzystania majątku Gminy.

¹¹ Na mocy uchwał Rady Miasta z dnia 4 listopada 2010 r. z dniem 31 grudnia 2010 r. zlikwidowano zakład budżetowy pod nazwą „Miejski Zakład Obsługi Gospodarczej” i z dniem 1 stycznia 2011 r. utworzono jednostkę budżetową o nazwie „Miejska Jednostka Obsługi Gospodarczej”. W art.14 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych podano zamknięty katalog zadań, które mogą być wykonywane przez samorządowe zakłady budżetowe. Zapisy ustawy z 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, mówią, iż z dniem 31 grudnia 2010 r. zakończeniu ulega likwidacja gminnych i powiatowych zakładów budżetowych prowadzących działalność nie mieszczącą się w tym katalogu.

Spółki z udziałem Miasta

Oprócz spółek wymienionych wcześniej Szczecin posiada również udziały w innych spółkach, których działalność odgrywa istotną rolę dla rozwoju miasta.

Do najważniejszych należą:

Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Spółka z o.o.

Celem Spółki jest wspieranie rozwoju przedsięwzięć gospodarczych zapewniających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności poprzez udzielanie zabezpieczeń spłat kredytów i pożyczek bankowych w formie poręczeń.

Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Spółka z o.o.

Celem Spółki jest wspieranie rozwoju przedsięwzięć gospodarczych zapewniających rozwój mikro i małych przedsiębiorstw poprzez udzielanie wsparcia w postaci pozabankowego źródła finansowania jakim są udzielane przez Fundusz pożyczki.

Szczeciński Park Naukowo Technologiczny Spółka z o.o.

W działaniach Spółki można wyodrębnić trzy obszary:

- działalność komercyjna (wykonywanie usług konsultingowych, opracowywanie koncepcji rozwoju serwisów internetowych wraz z realizacją strony technicznej, doradztwo informatyczne, przeprowadzanie i opracowywanie analiz na potrzeby realizacji regionalnych projektów „e-administracja”),
- działania na rzecz społeczeństwa informacyjnego (celem tego działania jest rozwój usług i wykorzystywanie wszelkiego rodzaju umiejętności w innowacyjnych e-usługach oraz ich upowszechnienie wśród mieszkańców, przedsiębiorców oraz urzędników),
- organizowanie konferencji informatyków (celem tego działania jest integrowanie środowiska informatycznego oraz szerzenie idei społeczeństwa informacyjnego, konferencje informatyczne odbywają się dwa razy w roku – wiosną i jesienią).

W 2010 r. Spółka prowadziła zadanie remontu i przebudowy budynku przy ul. Niemierzyńskiej. Efektem prac jest powstanie pierwszego budynku Technoparku Pomerania – Centrum Inkubacji Biznesu, którego pomieszczenia zostały wynajęte dla młodych szczecińskich firm z branży IT.

Międzynarodowe Targi Szczecińskie Spółka z o.o.

Przedmiot działalności Spółki obejmuje: organizację: targów, wystaw i kongresów, konferencji, festynów, bali, szkoleń, walnych zgromadzeń, koncertów, pokazów mody, imprez sportowych, projektowanie i wykonywanie stoisk targowych, usługi poligraficzno - reklamowe, obsługę gastronomiczną imprez, rezerwację miejsc hotelowych, zatrudnianie hostess, tłumaczy, wynajem hali i posiadanego sprzętu.

Port Lotniczy Szczecin – Goleniów Spółka z o.o.

Przedmiot działalności Spółki obejmuje

m.in. działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego, przewóz osób i towarów, przeładunek, magazynowanie, składowanie i przechowywanie towarów, najem i dzierżawę obiektów, placów i pomieszczeń, prowadzenie hoteli, moteli, restauracji, kawiarni czy barów, innych punktów gastronomicznych, prowadzenie wypożyczalni samochodów i urzędzeń, prowadzenie agencji turystycznych, pozostałą działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego.

Podstawowe dane związane z wymienionymi wcześniej spółkami dotyczące roku 2010 przedstawiono w tabeli.

PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM MIASTA NA KONIEC 2010 R.

Wyszczególnienie	Udział Miasta	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wartość kapitału podstawowego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto (w tys. zł)	Zobowiązania długoterminowe (w tys. zł)
Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecin Spółka z o.o.	100,00 %	73.515,26	64.536,50	23,04	0
Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Spółka z o.o.	97,59 %	9.736,46	4.150,00	140,19	2.000,00
Szczeciński Park Naukowo Technologiczny Spółka z o.o.	100,00%	20.218,79	16.808,00	16,74	0
Międzynarodowe Targi Szczecińskie Spółka z o.o.	91,53 %	6.272,87	8.560,80	- 786,10	0
Port Lotniczy Szczecin – Goleniów Spółka z o.o.	37,06 %	112.407,17	135.550,00	- 7.442,41	15.833,25

Uwaga: dane finansowe zawarte w tabeli są danymi wstępnymi – nie zatwierdzonymi przez Zgromadzenia Wspólników.

2. PODSTAWOWE CELE I ZAŁOŻENIA POLITYKI FINANSOWEJ MIASTA

Finanse Miasta są integralną częścią publicznego systemu finansowego, obejmującego procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz z ich rozdysponowaniem.

Gospodarka finansowa Miasta Szczecin prowadzona jest w oparciu o corocznie opracowywany i uchwalany przez Radę Miasta budżet, zawierający zestawienie prognozowanych dochodów, planowanych wydatków oraz przychodów i rozchodów. Przygotowanie i opracowanie budżetu odbywa się zgodnie z określonymi przepisami gminnymi - przede wszystkim uchwałami Rady Miasta w sprawie kierunkowych założeń polityki budżetowej Miasta oraz procedury tworzenia i uchwalania budżetu.

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady opracowania budżetu, jego uchwalanie oraz wykonywanie jest Ustawa o finansach

publicznych.¹²

Od 2005 roku Szczecin pracuje nad budżetem zadaniowym. Takie ujęcie czyni budżet bardziej zrozumiałym dla mieszkańców, ponieważ u podstaw podejścia zadaniowego leży powiązanie konkretnego wydatku z zadaniem, które miasto realizuje na ich rzecz. W roku 2008 podjęto próbę wprowadzenia wskaźników realizacji zadań, co ma przyczynić się do efektywnego gospodarowania środkami. Budżet w ujęciu zadaniowym ma umożliwić wybór optymalnego sposobu realizacji zadań Miasta poprzez określenie jasnych celów i wskaźników efektywności ich realizacji, a także wskazanie odpowiedzialności za wykonanie konkretnego zadania.

Budżet zadaniowy stanowi, obok wieloletniego planowania finansowego, wieloletniego planu inwestycyjnego, długu publicznego oraz oceny ratingowej istotne

¹² 27 sierpnia 2009 r. Sejm uchwalił nową ustawę o finansach publicznych. Większość jej przepisów weszła w życie 1 stycznia 2010 r.

narzędzie polityki finansowej prowadzonej przez Miasto. Z jej zasadami, narzędziami i celami można się zapoznać na stronach Biuletynu Informacji Publicznej, gdzie zamieszczany jest dokument o nazwie „Wieloletnia prognoza finansowa”. Miasto Szczecin jako pierwsze w Polsce od 1998 r. publikuje dane dotyczące finansów Miasta (w tym: aktualny budżet, jego wykonanie, szczegółowe objaśnienia do wykonania dochodów i wydatków budżetowych wraz ze wskaźnikami, które mają na celu zmierzenie efektywności wykonywanych przez Miasto zadań, informację o stanie mienia komunalnego) na stronie internetowej pod adresem: www.bip.um.szczecin.pl., realizując w ten sposób ustawy wymóg jawności i przejrzystości finansów publicznych.

Cele polityki finansowej Miasta Szczecin są sprzężone ze Strategią Rozwoju Miasta, w której określone zostały dążenia oraz perspektywy rozwoju Miasta. Założenia polityki dochodowej, pozyskiwania środków z funduszy unijnych oraz perspektywy polityki inwestycyjnej stanowią jej podwaliny. Zarządzanie finansami opiera się na wieloletnim planowaniu i ścisłej korelacji między rocznym budżetem, a wieloletnim programem rozwoju Szczecina, którego główną częścią jest Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI). Określenie długoterminowej perspektywy czasowej zamierzeń inwestycyjnych w ujęciu rzeczowym i finansowym pozwala na ocenę zdolności finansowej budżetu Miasta w konfrontacji z potrzebami. Pozwala również na podjęcie w odpowiednio wyprzedzającym terminie starań o pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

Celem strategicznym polityki finansowej Miasta jest zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań bieżących Miasta przy jednoczesnym utrzymaniu wzrostu poziomu wydatków inwestycyjnych.

W latach budżetowych 2005- 2008 budżet Miasta zamykał się nadwyżką.

W dwóch ostatnich latach zanotowano deficyt, kolejno w 2009 r. w wysokości 99 609,5 tys. zł, w 2010 r. w wysokości 205 062,0 tys. zł. Niewątpliwie takie wyniki są w pewnej mierze efektem kryzysu gospodarczego.

W ostatnich dwóch latach odnotowano przede wszystkim niższe wpływy z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych, czyli w tych pozycjach dochodowych, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. W najtrudniejszej sytuacji są samorządy, w których dochodach udział tych pozycji jest stosunkowo wysoki. Biorąc pod uwagę trudności w zbywaniu majątku, a co się z tym wiąże dodatkowy spadek dochodów niezbędna jest

weryfikacja poziomu planowanych wydatków zarówno bieżących jak i inwestycyjnych. Zadanie nie jest łatwe z uwagi na konieczność realizacji obowiązkowych zadań na właściwym poziomie oraz chęć wykorzystania środków pomocowych z Unii Europejskiej.

3. DOCHODY BUDŻETOWE

3.1. REALIZACJA DOCHODÓW MIASTA

Miasto w celu realizacji zadań gromadzi dochody. Według zapisów ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody tych jednostek składają się trzy podstawowe elementy:

- dochody własne (podatki, opłaty, dochody z majątku miasta, udziały w dochodach budżetu państwa – PIT i CIT, dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe miasta, wpłaty od miejskich zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych, miejskich jednostek budżetowych, spadki, zapisy i darowizny na rzecz miasta, dochody z kar pieniężnych, grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych miasta, udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, inne),
- subwencja ogólna,
- dotacje z budżetu państwa.

Dochodami wyżej wymienionych jednostek mogą być także:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

W polskim systemie finansowania samorządów lokalnych dużą rolę odgrywają wciąż transfery z budżetu państwa, mimo wejścia w życie z początkiem roku 2004 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, której zapisy prowadzić miały do decentralizacji środków publicznych oraz zwiększenia ekonomicznej samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w gospodarowaniu dochodami własnymi. Dlatego też samorządy powinny prowadzić aktywną politykę mającą na celu dążenie do wzrostu dochodów ze źródeł, na które mają bezpośredni wpływ i kształtowania korzystnej relacji w stosunku do środków otrzymywanych z budżetu państwa.

Działania podejmowane w ramach polityki kształtowania dochodów własnych w Gminie Miasto Szczecin obejmują np.:

- określanie przez Radę Miasta stawek podatkowych w granicach ustawowego pułapu odnośnie podatku od środków transportowych, podatku od nieruchomości, podatku od posiadania psów oraz opłacie targowej,
- stosowanie indywidualnych ulg, zwolnień i umorzeń w podatkach przypisanych gminie,
- określanie przez Radę Miasta zasad gospodarowania majątkiem Miasta.

Na wielkość dochodów budżetowych Gminy Miasto Szczecin w roku 2010 znaczący wpływ miały następujące źródła:

- subwencje i dotacje na działalność związaną z realizacją zadań własnych i zleconych: 36,4 %,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa tj. wpływy z podatku

dochodowego od osób prawnych i fizycznych: 29,8%,

- podatki i opłaty lokalne: 22,1 %,
- dochody z majątku Miasta: 5,4 %.

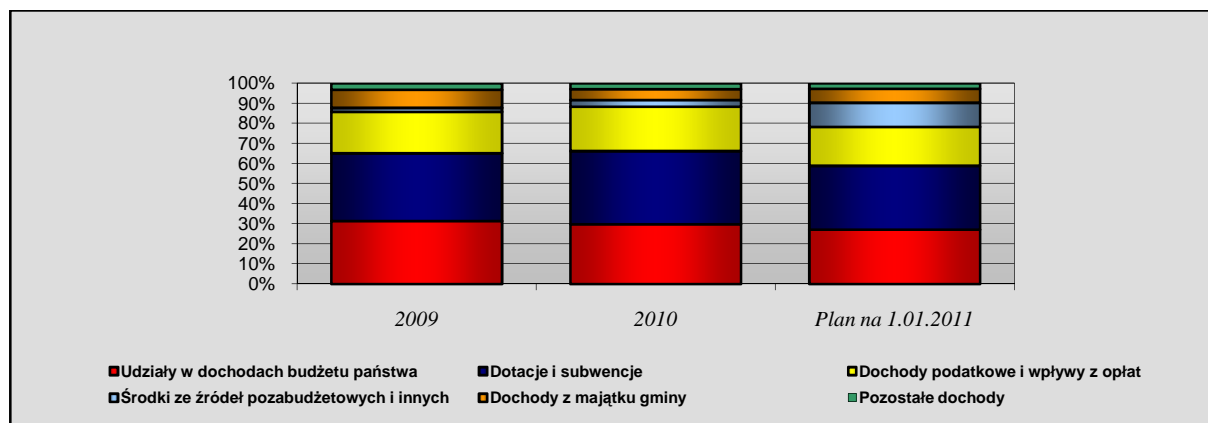
Od 2007 roku dochody w budżecie Miasta są podzielone na bieżące i majątkowe. Takie ujęcie jest efektem zmian jakie wprowadzono w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Do dochodów majątkowych zalicza się:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W strukturze dochodów Miasta Szczecin dominują dochody bieżące. Stanowiły one w 2010 r. 94,5% całkowitych dochodów Miasta.

Dochody Miasta w 2010 r. według działań klasyfikacji budżetowej przedstawia Załącznik nr 1, dochody według grup w latach 2009 - 2011 poniższy wykres oraz Załącznik nr 2.

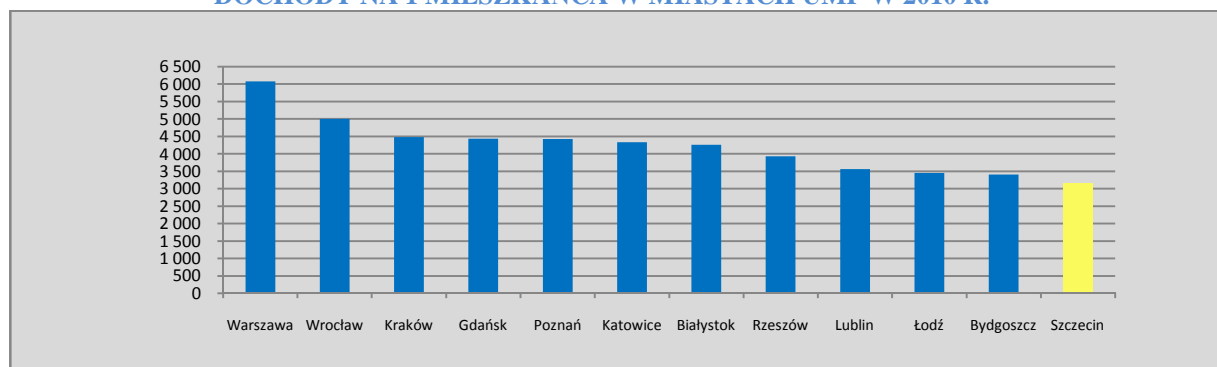
STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA SZCZECIN W LATACH 2009 - 2011

Poniżej pokazano dochody na jednego mieszkańca w miastach Unii Metropolii Polskich w 2010 r. Należy jednak pamiętać, że porównywanie dochodów czy wydatków zapisanych w budżetach miast jest obarczone błędem systemowym. Miasta mają bowiem

dowolność w wyborze formy realizacji zadań i tak np. wpływy z biletów komunikacji miejskiej i wydatki z tym związane są integralną częścią budżetów takich miast jak Kraków czy Wrocław, natomiast w Szczecinie ich realizacja przypisana jest zakładowi budżetowemu.

DOCHODY NA 1 MIESZKAŃCA W MIASTACH UMP W 2010 R.

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie danych ze strony www.stat.gov.pl (Bank Danych Lokalnych) w zakresie liczby ludności – do obliczeń przyjęto stan ludności dla Miast za I – III kwartał 2010 oraz danych dotyczących dochodów pochodzących ze stron BIP poszczególnych Miast.

3.2. SUBWENCJE I DOTACJE

Subwencje i dotacje stanowiące dochód budżetu Miasta obejmują: subwencje, dotacje celowe na zadania własne, dotacje na zдания zlecone z mocy ustaw i porozumień oraz dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.

Najwyższe dochody w tej grupie stanowią subwencje, w tym subwencja na zadania oświatowe. W 2009 r. wyniosła ona 292 072,1 tys. zł, w 2010 r. 308 240,2 tys. zł. W budżecie Miasta na 2011 r. zapisano kwotę 332 374,8 tys. zł.

Ciągle zmiany jakie miały miejsce w zakresie realizowanych przez samorządy terytorialne zadań znalazły swoje odzwierciedlenie w strukturze transferów. W 2003 r. subwencje i dotacje stanowiły blisko połowę dochodów budżetowych, natomiast obecnie ich udział jest znacznie niższy (w 2009 r. – 33,7%, w 2010 r. – 36,4% całkowitych dochodów). Bezpośrednią przyczyną takich zmian w strukturze jest wprowadzenie systemowych zmian, których wymiernym efektem było ograniczenie dotacji i subwencji i jednocześnie zwiększenie udziałów Miasta w dochodach budżetu państwa (wpływach z podatków od osób fizycznych i prawnych).

3.3. UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA

Udziały w dochodach budżetu państwa obejmują:

- udział w dochodach z tytułu podatku od osób prawnych,
- udział w dochodach z tytułu podatku od osób fizycznych.

Wprowadzone w 2004 r. zmiany w ustawie dochodach jednostek samorządu terytorialnego dla budżetu Miasta Szczecin oznaczały wzrost wpływów z udziałów w podatku od osób fizycznych i prawnych. Dla gmin wskaźnik dotyczący podatku od osób fizycznych wzrósł z 27,6% w 2003 do 36,94 % w 2010 r. Dla powiatów wskaźnik w roku 2003 wynosił 1%, w roku 2004 8,4%, w 2005 roku wzrósł do 10,25% (na tym samym poziomie pozostał w kolejnych latach). Wskaźnik dotyczący podatku od osób prawnych dla gmin wzrósł z 5% w 2003 r. do 6,71% w kolejnych latach, a dla powiatów z 0% w 2003 r. do 1,4% w latach następnych. W 2003 r. wpływy z tytułu udziału w PIT i CIT stanowiły 19,6% wszystkich dochodów budżetowych, podczas gdy w 2010 r. 29,8%.

Wpływy z tytułu udziałów w PIT i CIT należą do tych dochodów budżetu Miasta, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. Wspomniane zmiany ustawowe a także korzystna sytuacja na rynku gospodarczym przyczyniały się do systematycznego wzrostu wpływów z tego źródła. W roku 2009 uwzględniono skutki wprowadzenia dwóch stawek podatkowych (18% i 32%) co nie pozwoliło na zaplanowanie tak dynamicznego wzrostu jak w latach poprzednich. W budżecie na 2009 r. zapisano kwotę 435 547,6 tys. zł, a więc o 13 460,0 tys. zł wyższą od wpływów zrealizowanych w 2008 r. Niestety kryzys gospodarczy spowodował weryfikację założonych planów. W rezultacie Miasto zrealizowało wpływy w wysokości 407 120,1 tys. zł, co stanowiło 93,5% pierwotnego planu na rok 2009. Niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej znalazły swoje odzwierciedlenie w dochodach otrzymanych w roku 2010.

UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA W LATACH 2009 – 2011

Wyszczególnienie	2009	Dyn% 2009/2008	2010	Dyn% 2010/2009	Plan na 1.01.2011	Dyn% 2011/2010
Udziały w PIT	371 802 869	96,5	358 589 407	96,4	374 956 902	104,6
Udziały w CIT	35 317 246	96,1	24 027 095	68,0	26 050 000	108,4
Razem	407 120 115	96,5	382 616 502	94,0	401 006 902	104,8

3.4. DOCHODY PODATKOWE I WPŁYWY Z OPŁAT

Polityka podatkowa prowadzona przez Miasto kładzie nacisk na efektywność w ściągłości podatków. Miasto posiada również pełne uprawnienia do samodzielnego prowadzenia działań egzekucyjnych dotyczących podatków

stanowiących dochód własny gminy. Uprawnienia te wynikają z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Za prowadzenie postępowań podatkowych odpowiada Wydział Podatków i Opłat Lokalnych, natomiast działania egzekucyjne realizuje Wydział Egzekucji Administracyjnej.

LICZBA PODATNIKÓW W LATACH 2009 – 2010

Rodzaj podatku	2009	2010
Podatek od nieruchomości – osoby fizyczne	91 693	97 910
Podatek od nieruchomości – osoby prawne	1 849	1 603
Podatek od środków transportowych – osoby prawne	505	379
Podatek rolny – osoby fizyczne i prawne	2 786	2 846

Dochody z podatków i opłat stanowią istotną pozycję w budżecie Miasta, kształtując się na poziomie ok. 20 % wszystkich wpływów. Największy udział w tej grupie dochodów posiada podatek od nieruchomości, który jest najbardziej stabilnym źródłem dochodów własnych i najważniejszym z podatków lokalnych. W roku 2009 wpływy z tego podatku wyniosły 160 949,2

tys. zł, w 2010 r. 172 418,0 tys. zł. Na wyższą realizację dochodów z tego tytułu w 2010 r. składa się wyższy wskaźnik wykonania wpływów bieżących oraz ponadplanowe wykonanie wpływów zaległych. Koncentrację podatku od nieruchomości od osób prawnych wg dziesięciu największych płatników oraz największych dłużników w zakresie tego podatku przedstawiają tabele.

ZNACZĄCE PODMIOTY - ZE WZGLĘDU NA WYSOKOŚĆ WYMIARU PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI OD OSÓB PRAWNYCH W 2010 R.

Wyszczególnienie	Wymiar 2010 r.	Ściągalność
1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	X	100%
2. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.	X	100%
3. PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	X	100%
4. SS NOWA Spółka z o.o.	X	100%
5. ENEA Operator Spółka z o.o.	X	100%
6. Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	X	100%
7. Szczecińska Stocznia Remontowa GRYFIA S.A.	X	0% rozłożono na raty – 2011 rok
8. Rejonowy Zarząd Infrastruktury	X	100%
9. PKP S.A.	X	4,87%
10. Tramwaje Szczecińskie	X	100%
RAZEM	53 252 597,00*	X

* Powyższa kwota stanowi 36,2 % całości dochodów z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych w 2010 r.

NAJWIĘKSI DŁUŻNICY PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI OD OSÓB PRAWNYCH
- stan na 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie	
Wiskord S.A. w upadłości	X
PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami	X
Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o.	X
Szczecińska Stocznia Porta Holding S.A. w upadłości	X
Fabryka Mechanizmów Samochodowych Polmo S.A.	X
Gulf Intermodal Sp. z o.o. w upadłości	X
Skolwin Paper International Sp. z o.o. w upadłości	X
Szczecińska Wytwórnia Wódek „Polmos” w upadłości	X
Porta Odra Sp. z o.o. w upadłości	X
SPBP ESPEBEPE HOLD S.A. w upadłości	X
RAZEM	36.592.887,98 zł*

* zaległości skumulowane w okresie do 31.12.2010 r

Inną znaczącą pozycją w grupie dochodów podatkowych są wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych. W 2007 r. wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych wzrosły w stosunku do osiągniętych w roku 2006 r. o 18 816,6 tys. zł. Znaczny wzrost dochodów z tego tytułu był skutkiem kontynuacji ożywienia na rynku, gdzie przedmiotem sprzedaży są nieruchomości i samochody w powiązaniu z utrzymującym się wzrostem cen nieruchomości przy obowiązujących stawkach procentowych od wartości transakcji. Kolejny rok 2008 przyniósł wpływy w wysokości – 38 403,4 tys. zł. W latach 2009 i 2010 do budżetu Miasta wpłynęło kolejno 25 230,4 tys. zł i 26 360,6 tys. zł. Wśród przyczyn takiego stanu należy wskazać między innymi spadek liczby zawieranych transakcji na rynku nieruchomości i ruchomości, zmniejszającą się liczbę jednostek wpłacających podatek, spadek wartości rynkowej przedmiotu opodatkowania.

Duże kwoty wpływają do budżetu Miasta z tytułu opłat za parkowanie i zajęcie pasa drogowego. Pozycje te zostały włączone do budżetu Miasta w roku 2008 po likwidacji rachunku dochodów własnych „Remonty i utrzymanie dróg”, na którym były wcześniej gromadzone.

Do ważniejszych źródeł dochodów z tytułu opłat należą wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w całości przeznaczane są na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do budżetu Miasta wpływają również znaczne kwoty z tytułu opłaty skarbowej, komunikacyjnej oraz z podatku od środków transportowych.

WYBRANE DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT W LATACH 2009– 2011.

Wyszczególnienie	2009	2010	Plan na 1.01.2011
Podatek od nieruchomości	160 949 190	172 418 040	174 200 000
Podatek od czynności cywilnoprawnych	25 230 438	26 360 574	30 000 000
Opłaty za parkowanie	25 817 826	28 289 402	24 000 000
Opłaty za zajęcie pasa drogowego	10 957 713	9 511 113	13 000 000
Wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu	8 166 994	8 378 676	8 200 000
Podatek od środków transportowych	7 034 770	6 932 731	6 700 000
Wpływy z opłaty komunikacyjnej i innych opłat związanych z ruchem pojazdów	6 975 522	7 346 034	7 956 200
Opłata skarbowa	7 396 920	7 392 248	7 500 000
Podatek od spadków i darowizn	3 646 918	4 242 286	4 200 000
Wpływy z karty podatkowej	1 997 576	1 830 523	1 930 000
Opłata targowa	1 512 619	1 011 016	1 000 000
Dochody z podatków i opłat ogółem	268 029 974	283 618 202	287 474 130
Udział dochodów z podatków i opłat w dochodach budżetu Miasta (%)	20,7	22,1	19,4

WYBRANE STAWKI PODATKÓW I OPŁAT W SZCZECINIE W LATACH 2009 – 2011.

Rodzaj podatku	Podstawa opodatkowania	2009	2010	2011
Podatek od nieruchomości				
Od budynków mieszkalnych lub ich części	1 m ² powierzchni użytkowej	0,60 zł	0,62 zł	0,64 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	1 m ² powierzchni użytkowej	19,50 zł	20,18 zł	20,70 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, na powierzchni przekraczającej 4 300 m ² w obiektach handlowych lub usługowych	1 m ² powierzchni użytkowej	19,50 zł	20,18 zł	20,70 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	1 m ² powierzchni użytkowej	8,58 zł	8,88 zł	9,11 zł
Od budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	1 m ² powierzchni użytkowej	6,58 zł	6,81 zł	6,99 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	1 m ² powierzchni użytkowej	3,96 zł	4,10 zł	4,21 zł
Od budowli		2 % wartości	2 % wartości	2 % wartości
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	1 m ² powierzchni	0,74 zł	0,77 zł	0,79 zł
Od gruntów pod jeziorami zajętymi na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrownie wodne	1 ha powierzchni	3,90 zł	4,04 zł	4,15 zł
Od gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	1 m ² powierzchni	0,32 zł	0,33 zł	0,34 zł
Podatek leśny				
	1 ha lasu	33,56 zł	30,04 zł	34,02 zł
Podatek rolny				
Grunty gospodarstw rolnych	1 ha przeliczeniowy	139,50 zł	85,25 zł	94,10 zł
Pozostałe grunty o charakterze rolnym	1 ha fizyczny	279,00 zł	170,50 zł	188,20 zł
Opłata (do końca 2007 r. podatek) od posiadania psów		50 zł od jednego psa	50 zł od jednego psa	50 zł od jednego psa

Elementem polityki podatkowej są działania obejmujące udzielanie ulg podatkowych (umorzenia, odroczenia oraz rozłożenia zapłaty podatku lub zaległości podatkowej na raty) w trybie ustawy Ordynacja podatkowa oraz udzielanie zwolnień z podatku od nieruchomości.

W 2007 r. przyjęto trzy programy dające możliwość skorzystania ze zwolnienia z podatku od nieruchomości, które obowiązywały do 31 grudnia 2010 r. Ze zwolnienia mogli

skorzystać przedsiębiorcy, którzy złożyli wniosek w sprawie zwolnienia z podatku do 31.12.2010 r.:

w ramach regionalnej pomocy publicznej (2 programy):

- dokonujący nowych inwestycji (maksymalny okres zwolnienia wynosi 5 lat),

w ramach pomocy de minimis:

- tworzący nowe miejsca pracy dla osób posiadających status osoby bezrobotnej (na okres do 24 miesięcy).

Opisane programy stanowią uzupełnienie Strategii Rozwoju Miasta Szczecina i mają na celu:

- wspieranie przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji,
- przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.

W 2009 r. ze zwolnienia na kwotę 1 mln zł skorzystało 19 przedsiębiorców, a w 2010 r. ze zwolnienia na kwotę ok. 400 tys. zł skorzystało 12 przedsiębiorców. Szczegółowe dane na temat

skutków udzielanych przez Miasto ulg i zwolnień przedstawia tabela poniżej.

Opisane programy obowiązywały do końca 2010 r. Rada Miasta Szczecin utrzymała możliwość uzyskania zwolnienia z podatku od nieruchomości na podobnych zasadach, przyjmując dwa programy pomocowe, które obowiązują od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Oba programy pozwalają na uzyskanie zwolnienia w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej na okres nie dłuższy niż trzy lata

SKUTKI UDZIELANYCH PRZEZ MIASTO SZCZECIN ULG I ZWOLNIEŃ W LATACH 2009-2010

Rodzaj podatku	2009	2010
Podatek od nieruchomości	6 551 553	16 981 241
Podatek od środków transportowych	408 927	180 720
Podatek rolny i leśny	113 237	188 495
Podatek od posiadania psa	0	0
Podatek od spadków i darowizn	433 064	540 758
Podatek od czynności cywilnoprawnych	7 111	4 481
Opłata skarbową	1 863	305
Karta podatkowa	27 086	27 712
Opłata targowa	221 289	0
Inne	1 078 353	1 530 534
Ogółem ulgi	8 842 483	19 454 246
Ulg jako % dochodów podatkowych i wpływów z opłat	3,3	6,8

3.5 . DOCHODY Z MAJĄTKU

Zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych co roku opracowywana jest informacja o stanie mienia komunalnego.¹³

Pod pojęciem mienia komunalnego Miasta rozumiane są aktywa trwałe i obrotowe, czyli kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń.

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 września o rachunkowości składają się na nie:

- środki trwałe,
- środki trwałe w budowie,
- wartości niematerialne i prawne,
- aktywa obrotowe.

Opracowanie powstaje na podstawie dokumentacji źródłowej przygotowywanej przez jednostki organizacyjne Miasta. Aktualna informacja zawiera dane o zasobach na dzień 31 grudnia 2010 r. oraz ilościowe i wartościowe zmiany tych zasobów.

Łączna wartość mienia komunalnego według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosła 48 861 206,3 tys. zł, co oznacza przyrost majątku o 29 302 490,4 tys. zł, tj. o 149,8 % w stosunku do wartości na dzień 30.06.2009 r.

Przyrost wartości majątku nastąpił w aktywach trwałych, o kwotę 29 352 226,9 tys. zł (tj. o 153,4%), z czego rzeczowe aktywa trwałe zwiększyły się o kwotę 29 176 553,4 tys. zł tj. 161,2%, a pozostałe aktywa trwałe wzrosły o 175 673,5 tys. zł, tj. o 16,9%, głównie w wyniku

¹³ Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. Informacja sporządzana jest i przedkładana Radzie Miasta do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym wraz ze sprawozdaniem rocznym z wykonania budżetu Miasta. Zgodnie z poprzednią ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. Informacja była sporządzana i przedkładana Radzie Miasta i RIO celem zaopiniowania wraz z projektem budżetu na dany rok do 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

zwiększenia wartości gruntów komunalnych. W ciągu ostatnich 18 miesięcy przeszacowano wartości nieruchomości zgodnie z art.77 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, na potrzeby aktualizacji wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych.

W aktywach obrotowych nastąpił spadek o kwotę 49 736,6 tys. zł, tj. o 11,7 %.

Najwyższy spadek zanotowano w należnościach od budżetów o 74 678,5 tys. zł - jest to spowodowane datą sporządzenia informacji. W dotychczasowych edycjach w tej pozycji aktywów obrotowych prezentowano wartość niewymagalnych należności z tytułu podatku od nieruchomości (rata 3 i 4), które nie występują na koniec roku.

WARTOŚĆ MAJĄTKU MIASTA SZCZECIN

Wyszczególnienie	Stan na 30.06.08	Stan na 30.06.09	Stan na 31.12.10	Zmiana wartości
Rzeczowe aktywa trwałe	18 059 708 438	18 098 280 541	47 274 833 956	29 176 553 415
Pozostałe aktywa trwałe	916 260 001	1 036 833 473	1 212 506 976	175 673 503
Aktywa obrotowe	494 850 801	423 601 888	373 865 327	- 49 736 561
Majątek ogółem	19 470 819 240	19 558 715 902	48 861 206 259	29 302 490 357

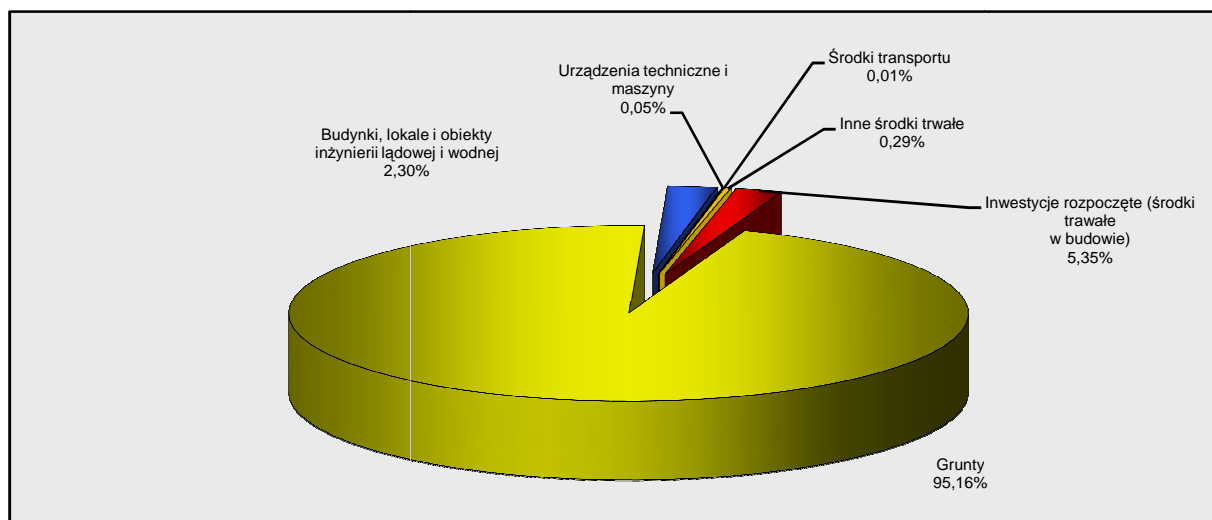
STRUKTURA MAJĄTKU MIASTA W UKŁADZIE PODMIOTOWYM WG STANU NA 31.12.2010 R.

Wyszczególnienie	Rzeczowe aktywa trwałe	Pozostałe aktywa trwałe	Aktywa obrotowe	Majątek ogółem
Zakłady budżetowe	567 486 545	4 484 475	30 723 136	602 694 156
Jednostki budżetowe	243 701 728	1 206 432 138	315 457 206	1 765 591 072
Urząd Miasta	221 538 286	1 206 218 245	313 450 828	1 741 207 359
pozostałe	22 163 442	213 893	2 006 378	24 383 713
Placówki ochrony zdrowia i opieki społecznej	53 153 169	1 433 808	12 317 388	66 904 365
Placówki oświaty i wychowania	380 243 355	53 433	11 308 485	391 605 273
Placówki kultury	68 646 816	103 122	4 059 112	72 809 050
W bezpośrednim zarządzie Miasta	45 961 602 343	0	0	45 961 602 343
Razem	47 274 833 956	1 212 506 976	373 865 327	48 861 206 259

WARTOŚĆ RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH MIASTA

Wyszczególnienie	Stan na 30.06.08 r.	Stan na 30.06.09 r.	Stan na 31.12.10 r.
Grunty	16 165 280 974	16 156 639 202	44 984 646 523
Budynki i lokale	326 597 293	384 757 647	466 290 490
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	437 277 545	409 737 635	622 284 144
Kotły i maszyny energetyczne	1 804 683	1 522 311	2 720 370
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	7 257 335	5 035 945	11 585 795
Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	1 746 323	1 562 966	1 629 031
Urządzenia techniczne	7 890 598	7 196 602	8 579 293
Środki transportu	36 861 164	4 911 815	794 514
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	109 511 178	121 699 364	14 339 749
Inwestycje rozpoczęte	964 875 130	1 005 095 485	1 035 352 868
Środki przekazane na poczet inwestycji	606 215	121 569	0
Razem	18 059 708 438	18 098 280 541	47 274 833 956

STRUKTURA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH MIASTA NA DZIEŃ 31.12.2010 R.

WYBRANE DOCHODY Z GOSPODAROWANIA MAJĄTKIEM MIASTA SZCZECIN

Wyszczególnienie	2009	2010	Plan na 1.01.2011
Sprzedaż gruntów	4 929 796	8 505 779	32 985 000
Oplaty roczne za użytkowanie wieczyste i zarząd	29 239 157	27 463 323	29 261 992
Dzierżawa i najem składników majątkowych	9 286 316	9 324 934	15 408 420
Sprzedaż mieszkań	6 520 952	7 710 210	8 015 000
Oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie (I opłata)	4 278 111	1 129 971	3 961 276
Sprzedaż budynków i lokali użytkowych	3 472 093	2 319 754	3 000 000
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	6 461 212	2 206 909	2 100 000
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	42 009 234	27 767	10 000
Dochody z majątku ogółem	116 123 371	69 174 690	101 614 688
Udział dochodów z majątku w dochodach budżetu Miasta (%)	9,0	5,4	6,9

Do najbardziej stabilnych dochodów z majątku, a jednocześnie mających największe znaczenie dla budżetu Miasta, należą wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste i zarząd. Znaczące wpływy Miasto osiąga również z dzierżawy i najmu składników majątkowych, sprzedaży gruntów, mieszkań, budynków i lokali użytkowych, przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. W 2009 r. pozycją, w której odnotowano bardzo wysoki poziom dochodów była sprzedaż składników

majątkowych. 42 006,9 tys. zł z ogólnej kwoty dochodów z tego tytułu związanych jest z umową o współpracy zawartą między Gminą Miasto Szczecin a spółką CURA Beteiligungsgesellschaft Polen m.b.h. W dniu 08 września 2008 r. Rada Miasta Szczecin podjęła uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zbycie wszystkich udziałów przysługujących Gminie Miasto Szczecin w spółce Centrum Handlowe Polska 1 Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

3.6. ŚRODKI ZE ŹRÓDEŁ POZABUDŻETOWYCH I INNYCH

W tej grupie dochodów znajdują się środki uzyskiwane z funduszy międzynarodowych, a także pochodzące z innych źródeł - np. z różnego rodzaju funduszy krajowych takich jak Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej czy Fundusz Pracy.

Z ogólnej kwoty w 2009 r. – 25 804,7 tys. zł, w 2010 r. – 44 015,2 tys. zł i planowanej na 2011 r. kwoty 178 150,4 tys. zł kolejno 17 575,3 tys. zł, 37 250,9 tys. zł i 163 580,1 tys. zł to dochody majątkowe.

3.7. POZOSTAŁE DOCHODY

Grupa pozostałych dochodów (2009 r. – 42 425,8 tys. zł, 2010 r. – 37 578,8 tys. zł, plan na 2011 r. – 41 470,4 tys. zł) obejmuje wszystkie inne wpływy nie kwalifikujące się do wymienionych wcześniej grup. Są to dochody z różnych tytułów realizowane zarówno przez Urząd Miasta jak i pozostałe jednostki budżetowe np. odpłatność za pobyt dzieci w przedszkolach i żłobkach, wpływy z tytułu odpłatności za pobyt w placówkach opieki społecznej, wpływy z grzywien i kar nakładanych przez Straż Miejską, różne dochody realizowane przez szkoły czy placówki oświatowe, dochody realizowane przez Miejską Izbę Wyrzeźwienną.

Ponadto do grupy tej zaliczane są również różne rozliczenia i nadwyżki zakładów budżetowych, czy rachunków dochodów własnych. Ujmuje się tutaj również udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa (np. z tytułu wydawania dowodów osobistych, gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa). Duży wzrost wpływów w tej grupie (o 23 979,8 tys. zł) nastąpił w roku 2008 i związany był głównie z rozliczeniem likwidowanego rachunku dochodów własnych „Remonty i utrzymanie dróg”(18 122,7 tys. zł).

4. WYDATKI MIASTA

Szczecin ponosi wydatki na realizację zadań własnych, które określone są w ustawach: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Ponadto wykonuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, których obowiązek realizacji wynika z obowiązujących ustaw. Zadania z zakresu administracji rządowej Miasto wykonuje również na podstawie porozumień zawieranych z organami tej administracji. Szczecin ponosi również wydatki na zadania realizowane na mocy porozumień zawieranych między jednostkami samorządu terytorialnego, a także na zadania realizowane przez inne jednostki samorządu terytorialnego, którym udziela pomocy finansowej.

WYDATKI MIASTA SZCZECIN W LATACH 2009 – 2011

Wyszczególnienie	2009	2010	Plan na 1.01.2011
Wydatki na zadania własne	1 295 602 732	1 386 357 714	1 782 161 113
Wydatki na zadania zlecone z mocy ustaw	96 540 427	101 859 985	94 224 354
Wydatki na zadania zlecone z mocy porozumień	1 774 598	197 255	70 000
Wydatki realizowane na mocy porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	3 002 389	2 221 439	2 182 385
Wydatki ogółem	1 396 920 146	1 490 636 392	1 878 637 852

Miasto realizuje zadania:

- bieżące, związane z bieżącym funkcjonowaniem Miasta,
- majątkowe, związane ze zwiększeniem czy odtworzeniem majątku.

W latach 1998 – 2001 udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem kształtował się na poziomie 22 – 23%. Finansowanie inwestycji na takim poziomie możliwe było między innymi dzięki środkom pochodzącym z zaciąganych

na preferencyjnych warunkach pożyczkom i kredytom oraz wyemitowanym obligacjom. W latach 2002 – 2004 udział wydatków majątkowych zaczął maleć na rzecz wydatków bieżących. W 2004 r. wydatki majątkowe stanowiły tylko 9,7% wydatków Miasta ogółem. Od roku 2005 udział wydatków majątkowych w wydatkach Miasta systematycznie wzrasta osiągając w 2010 r. poziom 25,7%. W budżecie na 2011 r. zapisano wydatki majątkowe w wysokości prawie dwukrotnie wyższej (677 218,4 tys. zł, 36,0% wydatków Miasta

ogółem) od kwoty wydatkowanej w roku 2010 (383 742,7 tys. zł).

W strukturze wydatków bieżących Miasta największą część stanowią wydatki na finansowanie sfery edukacji i nauki. W 2009 r. wydatki na tę sferę wyniosły 450 715,0 tys. zł (43,1% wydatków bieżących). Rok 2010 przyniósł wydatki w wysokości 472 819,0 tys. zł (42,7% wydatków bieżących). W roku 2011 zaplanowano wydatki na zadania bieżące w sferze edukacji w wysokości 498 042,9 tys. zł. Wzrost wydatków w tej dziedzinie nie jest rekompensowany wystarczającym wzrostem subwencji na zadania oświatowe, stąd Miasto finansuje znaczną część wydatków na edukację dochodami własnymi. Wysokość dofinansowania w latach 2009 – 2010 środkami własnymi Miasta kształtowała się na poziomie kolejno ok. 145,0 i 151,5 mln zł.

Poważny udział w wydatkach budżetu Miasta mają wydatki związane z ochroną zdrowia i pomocą społeczną. W latach 2009 i 2010 wydatki bieżące w tej sferze wyniosły kolejno 197 281,3 tys. zł i 218 076,9 tys. zł, stanowiąc kolejno 18,9% i 19,7% wydatków bieżących ogółem. Na rok 2011 planowane wydatki w tej sferze stanowią 17,8% wydatków bieżących Miasta i kształtują się na poziomie 214 020,3 tys. zł. W około 50% wydatki w tej sferze finansowane są dotacjami z budżetu państwa.

Miasto ponosi również wysokie wydatki bieżące w zakresie gospodarki komunalnej, która obejmuje m. in. ochronę środowiska, utrzymanie zieleni, utrzymanie dróg, oświetlenie ulic, gospodarowanie odpadami, utrzymanie urządzeń komunalnych, gospodarkę mieszkaniową, a także

komunikację zbiorową. Wydatki bieżące w tej dziedzinie wyniosły w roku 2009 – 173 274,9 tys. zł (16,6% wydatków bieżących), w 2010 roku – 178 812,3 tys. zł (16,2% wydatków bieżących). Na rok 2011 w budżecie Szczecina zapisano kwotę 208 933,0 tys. zł., co stanowi 17,4% wydatków bieżących Miasta zaplanowanych na ten rok.

W Załączniku nr 1 przedstawiono wydatki Miasta w 2010 r. według działów klasyfikacji budżetowej, a w Załączniku nr 3 wydatki Miasta według sfer wydatkowania w latach 2009 – 2011.

5. WYNIK BUDŻETOWY

W zależności od relacji między poziomem dochodów a poziomem wydatków mówimy o deficycie budżetowym bądź nadwyżce budżetowej. Ujemna różnica między dochodami a wydatkami określa wysokość deficytu budżetowego. Jeżeli zaś dochody są wyższe od wydatków mówimy o nadwyżce budżetowej.

W latach 1997 i 1998 Miasto zaciągnęło na sfinansowanie istniejących deficytów budżetowych kredyty komercyjne. Od 2000 roku źródłami finansowania deficytu stały się, oprócz kredytów i nadwyżek z lat ubiegłych, także pożyczki i przychody z prywatyzacji majątku Miasta. W roku 2001 i 2003 Miasto wyemitowało obligacje na łączną kwotę 97 200 tys. zł. Cztery lata (2005 – 2008) zamknęły się nadwyżką, kolejno w wysokości 23.370 tys. zł, 53.172 tys. zł, 55.384 tys. zł i 16.452 tys. zł. Rok 2009 przyniósł deficyt w wysokości 99.609 tys. zł., a rok 2010 w wysokości 205 062,0 tys. zł.

ROZLICZENIE WYNIKU BUDŻETOWEGO W LATACH 2009 – 2010 ORAZ ŹRÓDŁA POKRYCIA DEFICYTU NA ROK 2011

Wyszczególnienie	Wykonanie 2009	Wykonanie 2010	Plan na 1.01.2011
Dochody ogółem	1 297 310 625	1 285 574 356	1 480 915 958
Wydatki ogółem	1 396 920 146	1 490 636 392	1 878 637 852
Wynik finansowy	- 99 609 521	- 205 062 036	- 397 721 894
Stan środków na początek okresu	127 154 698	118 016 243	121 100 744*
Kredyty bankowe i pożyczki	126 150 000	234 720 000	318 000 000
Spląty pożyczek udzielonych	-	1 700 000	-
Spląty rat kredytów i pożyczek	16 765 737	12 668 573	11 378 850
Wykup papierów wartościowych	15 000 000	15 000 000	30 000 000
Udzielone kredyty i pożyczki	1 700 000	-	-
Splata pożyczek na prefinansowanie	2 213 197	-	-
Stan środków na koniec okresu	118 016 243	121 705 634*	0

* Budżet na 2011 r. został uchwalony przed sporządzeniem sprawozdania z wykonania budżetu za 2010 r. stąd wystąpiła rozbieżność między planowanym a rzeczywistym stanem środków na koniec 2010

6. NADWYŻKA OPERACYJNA

Wyodrębnienie w budżecie dochodów i wydatków bieżących pozwala na obliczenie nadwyżki operacyjnej. Jest to najbardziej syntetyczna (w krótkiej perspektywie) ocena kondycji finansowej samorządu, potencjału inwestycyjnego samorządu oraz zdolności kredytowej, informująca o tym jakimi środkami dysponuje jednostka po pokryciu najbardziej podstawowych potrzeb bieżących.

Odwrótnością nadwyżki operacyjnej jest deficyt

operacyjny – czyli sytuacja, która może oznaczać iż np. jednostka w celu sfinansowania części wydatków bieżących musi sięgnąć po dochody majątkowe np. ze sprzedaży majątku, które nie mają charakteru stałego, stabilnego lub też zadłuża się by pokryć bieżące potrzeby.

W rankingu miast wojewódzkich (Wspólnota nr 5/959 z 30 stycznia 2010 r.) Szczecin znalazł się na 4 miejscu pod względem wysokości nadwyżki operacyjnej na 1 mieszkańca w 2008 r. W roku 2007 plasował się dopiero na 11 miejscu.

RANKING MIAST WOJEWÓDZKICH POD WZGLĘDEM WYSOKOŚCI NADWYŻKI OPERACYJNEJ NA 1 MIESZKAŃCA

2005	2006	2007	2008	Miasto
1	3	2	1	Katowice
3	4	5	2	Poznań
2	2	1	3	Warszawa
14	8	11	4	Szczecin
4	12	6	5	Gdańsk
8	6	7	6	Toruń
10	7	8	7	Kraków
11	13	14	8	Kielce
17	11	13	9	Białystok
12	9	10	10	Rzeszów
15	14	18	11	Lublin
9	5	9	12	Olsztyn
13	18	15	13	Opole
16	15	12	14	Łódź
18	16	17	15	Bydgoszcz
6	17	16	16	Gorzów Wlkp.
5	1	3	17	Wrocław
7	10	4	18	Zielona Góra

Źródło: Wspólnota nr 5/959 z 30 stycznia 2010 r.

W 2009 r. zanotowano spadek wskaźnika nadwyżki operacyjnej w stosunku do 2008 r. z 21,4% do 14,6%. Rok 2010 zamknął się nadwyżką na poziomie 9,6% dochodów bieżących. Do sytuacji takiej z pewnością przyczyniła się trudna sytuacja finansowo – gospodarcza w kraju i regionie.

7. ZADŁUŻENIE MIASTA

7.1. WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA, PROGNOZA KWOTY DŁUGU

Od roku 2011 jednostki samorządu zobowiązane są, na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia

2009 r. o finansach publicznych, do sporządzania, wieloletniej prognozy finansowej, której elementem jest prognoza długu. Miasto Szczecin wykorzystuje takie narzędzia w realizacji polityki finansowej od wielu lat. Od 1997 opracowywano analizę zdolności kredytowej (od roku 2003 przedstawianą w formie prognozy długu), a od 2009 r. w dokumencie Polityka Finansowa Miasta prezentowane były wszystkie istotne pozycje wieloletniej prognozy finansowej.

Wieloletnia prognoza finansowa przygotowywana jest w formie odrębnej uchwały Rady Miasta.

Jednym z głównych celów jej sporządzania jest umożliwienie weryfikacji długookresowej stabilności finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Przez stabilność należy rozumieć

zdolność do obsługi zobowiązań i utrzymania płynności finansowej w długiej perspektywie.

Warunki zaciągania pożyczek i kredytów przez jednostki samorządu terytorialnego określa Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Ustawa wprowadza następujące zapisy dotyczące zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego:

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
- spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów,
- wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. (art. 89.1).

Ponadto na finansowanie wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne ujęte w ramach przedsięwzięć, przedstawionych w załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać pożyczki w państwowych funduszach celowych, o ile ustawa tworząca fundusz tak stanowi (art. 90).

Suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych na cele wymienione powyżej nie może przekroczyć kwoty określonej w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

Do roku 2013 włącznie obowiązują wskaźniki zadłużenia oraz obsługi zadłużenia zgodne z art. 169 i 170 Ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r., zgodnie z którą:

- łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych, potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego,
- łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym,
- w trakcie roku budżetowego łączna kwota

długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60 % planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

Począwszy od roku 2014 zaczną obowiązywać nowe reguły, u podstaw których leży założenie, iż każdy samorząd gospodaruje w odmiennych warunkach, a każdy budżet charakteryzuje znaczny indywidualizm, stąd wyznaczenie jednolitych, sprawdzających się w każdej sytuacji zasad nie jest możliwe. Odchodzi się zatem od limitu odnoszącego się do wielkości dochodów budżetowych, a zdolność kredytową wiąże się z wielkością nadwyżki operacyjnej. Formuła nowego wskaźnika oparta będzie na wyniku części bieżącej budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo będą brane pod uwagę dochody ze sprzedaży majątku, co ma wpłynąć na prowadzenie przez samorządy aktywnej polityki w zakresie gospodarowania majątkiem. Zaletą nowego rozwiązania jest to, iż samorząd, poprzez odpowiednią politykę finansową, może wpływać na wysokość nadwyżki budżetowej, co z kolei przekłada się na możliwości zadłużania się. Im wyższa nadwyżka tym zdolność do spłaty zadłużenia wyższa. Wadą formuły jest jednak to, iż dane przyjmowane do analizy stanowią średnią trzech lat poprzedzających rok planowania. Ze względu na historyczny charakter oraz zjawisko opóźnienia występujące między stanem gospodarki a sytuacją finansową samorządów nowy wskaźnik będzie bardziej wrażliwy na cykl koniunkturalny. Pomimo iż nowe zasady zaczną obowiązywać dopiero w przypadku budżetów uchwalanych na 2014 r. Miasto już teraz dokonuje analiz w oparciu o te zasady, zestawiając obydwie metody.

Analiza zdolności kredytowej pozwala ustalić maksymalne wydatki majątkowe poprzez prognozę poziomu środków dla sfinansowania deficytu, poziomu kredytowania oraz obsługi zadłużenia. Wolne środki na inwestycje w ramach danego roku są relatywnie niskie, by zrealizować niezbędne i pilne potrzeby Miasta w zakresie wydatków majątkowych. Zatem istnieje konieczność ustalenia, jakie są możliwości zwiększenia nakładów inwestycyjnych poprzez wykorzystanie zewnętrznych, zwrotnych środków finansowych.

W latach 1997 i 1998 Miasto zaciągnęło na sfinansowanie istniejących deficytów budżetowych kredyty komercyjne. Od 2000 roku źródłami finansowania deficytu stały się, oprócz kredytów i nadwyżek z lat ubiegłych, także pożyczki i przychody z prywatyzacji majątku Miasta. W roku 2001 i 2003 Miasto wyemitowało obligacje na łączną kwotę 97.200 tys. zł. Lata 2005 - 2008 zamknęły się nadwyżkami w wysokości

odpowiednio: 23.370 tys. zł, 53.172 tys. zł, 55.384 tys. zł i 16.452 tys. zł. Rok 2009 zakończono deficytem wysokości 99.609 tys. zł, spowodowanym dwoma czynnikami: skutkami światowego kryzysu gospodarczego dla finansów publicznych w Polsce oraz rosnącymi wydatkami inwestycyjnymi Miasta. Po kilku latach przerwy Miasto znowu sięgnęło po zwrotne źródła finansowania budżetu.

Analiza rynków finansowych dla lat 2008 – 2011 wskazuje, że najkorzystniejszym instrumentem dłużnym są kredyty udzielane przez międzynarodowe instytucje finansowe. W roku 2009 Miasto zaciągnęło kredyt inwestycyjny w wysokości 126 mln zł w Europejskim Banku Inwestycyjnym (umowa zawarta w 2006 r.) oraz podpisało z Bankiem Rozwoju Rady Europy wieloletnią umowę ramową o finansowanie zadań inwestycyjnych na kwotę 300 mln zł. Środki z tej umowy zostały częściowo uruchomione - w wysokości 145 mln zł - w lipcu 2010 r. W listopadzie 2010 r. została podpisana umowa ramowa na współfinansowanie inwestycji, również na kwotę 300 mln zł, z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Warunki umowy są zbliżone

do poprzednich umów zawartych z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, tj. zagwarantowany jest wieloletni okres spłaty, preferencyjne warunki oprocentowania, brak prowizji i zabezpieczenia, poza koniecznością utrzymania ratingu na odpowiednim poziomie. W grudniu 2010 r. została zaciągnięta pierwsza transza z tej umowy w wysokości 90 mln zł.

Na koniec roku 2010 stan zobowiązań długoterminowych Miasta Szczecin wyniósł 480.042.311 zł, w tym:

- z tytułu zaciągniętych kredytów – 412.842.311 zł, w:

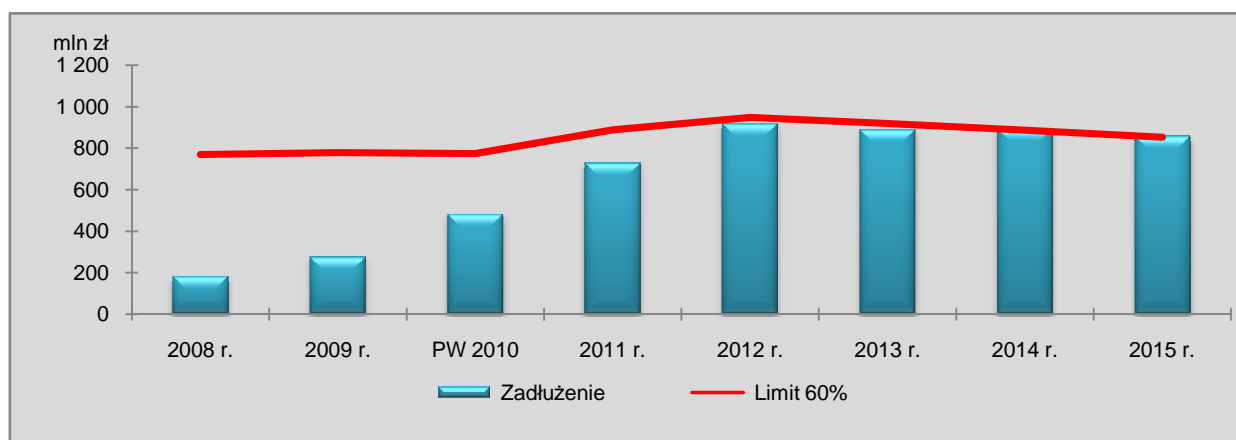
- Europejskim Banku Inwestycyjnym 268.122.311 zł,
- Banku Rozwoju Rady Europy 144.720.000 zł

- z tytułu emisji obligacji – 67.200.000 zł, w tym:

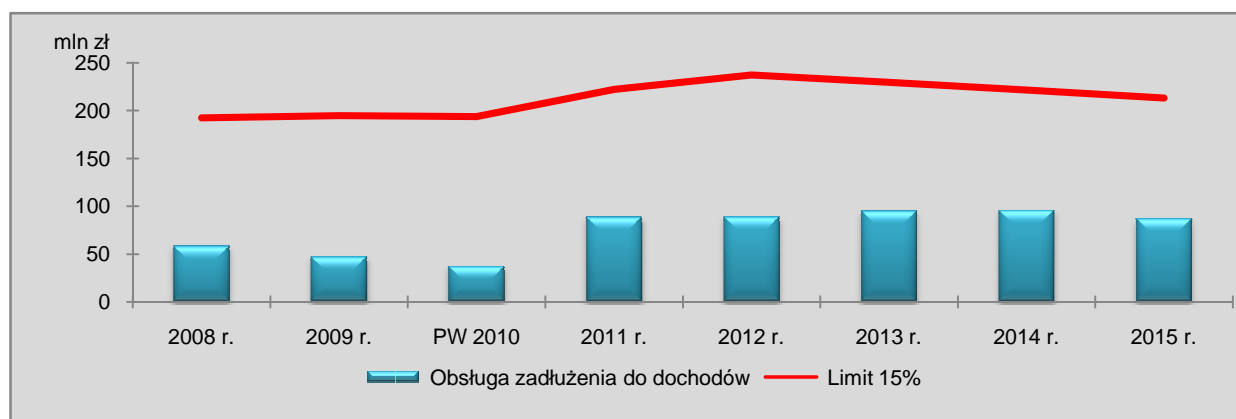
- I emisja obligacji 30.000.000 zł,
- IV emisja obligacji 20.000.000 zł,
- V emisja obligacji 17.200.000 zł.

Prognozę długu Miasta Szczecin przedstawiono w Załączniku nr 4 do Memorandum.

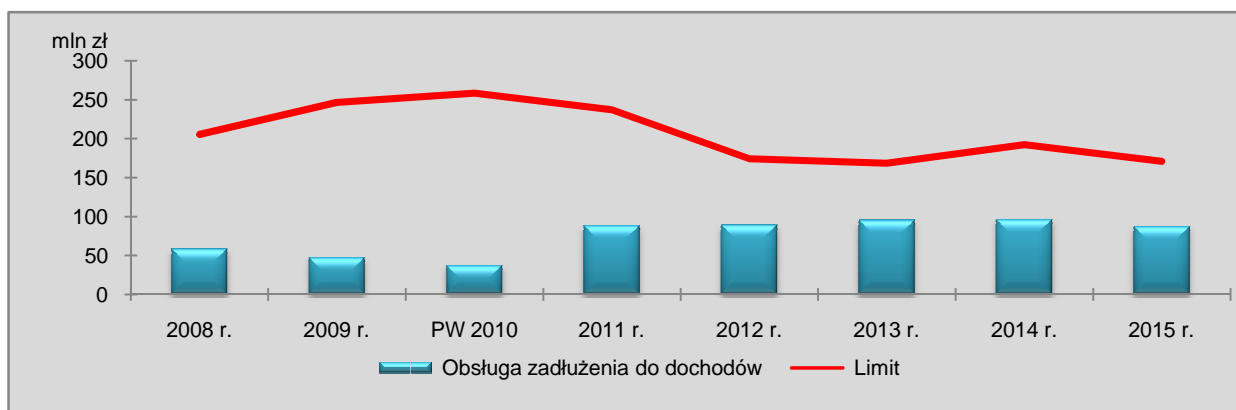
POZIOM ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2008 – 2015 NA TLE LIMITU USTAWOWEGO 60%

POZIOM OBSŁUGI ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2008 – 2015 NA TLE LIMITU USTAWOWEGO 15%

**POZIOM OBSŁUGI ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2008 – 2015
NA TLE LIMITU WYNIKAJĄCEGO Z NOWEJ USTAWY**

W rankingu Wspólnoty zestawiono miasta według wskaźnika obowiązującego według nowej ustawy o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 r., który pokazuje średnią wielkość nadwyżki operacyjnej w minionych trzech latach, przedstawioną jako odsetek dochodów jst. Wskaźnik wyższy niż 15% oznacza, że zdolność

kredytowa danego miasta wg nowej ustawy będzie wyższa od zdolności określonej wg ustawy z 30 czerwca 2005 r. Im wyższa pozycja miasta w rankingu, na tym większe zadłużenie może sobie ono bezpiecznie pozwolić. Wyniki rankingu wskazują na pogarszanie się sytuacji finansowej samorządów.

MIASTA WOJEWÓDZKIE O NAJWYŻSZEJ ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ W 2010 R.

2006 - 2008	2007 - 2009	Miasto	Limity obsługi zadłużenia w 2010 r. wg nowej ustawy (%)	Limit zadłużenia obecnie obowiązujący (%)
1	1	Katowice	24,99	15
2	2	Poznań	21,42	15
4	3	Toruń	21,14	15
5	4	Szczecin	19,96	15
3	5	Wrocław	16,76	15
9	6	Gorzów Wlkp.	15,04	15
10	7	Białystok	14,78	15
11	8	Rzeszów	14,59	15
6	9	Warszawa	14,52	15
8	10	Olsztyn	14,22	15
12	11	Zielona Góra	14,22	15
7	12	Gdańsk	14,16	15
13	13	Łódź	13,74	15
14	14	Kraków	13,18	15
15	15	Kielce	12,96	15
16	16	Lublin	11,42	15
18	17	Bydgoszcz	10,70	15
17	18	Opole	10,35	15

Źródło: Wspólnota nr 9/1015 z 26 lutego 2011 r.

8. RATING - OCENA WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ MIASTA

Głównym zadaniem ratingu jest poinformowanie obecnych i przyszłych inwestorów, krajowych jak i zagranicznych, o wiarygodności i wypłacalności miasta. Najczęstszą przyczyną ubiegania się o rating jest planowana emisja obligacji komunalnych, euroobligacji lub też zaciągnięcie kredytu.

Agencje ratingowe badając zdolność Miasta do regulowania swoich zobowiązań biorą pod uwagę szereg czynników mających, lub mogących mieć wpływ na tę zdolność. Dokonywana jest np. analiza stanu gospodarki w mieście i regionie na tle kraju, środowiska politycznego czy administracyjnego. Agencje mogą oceniać zdolność podmiotu do wywiązywania się z zobowiązań zarówno długo jak i krótkoterminowych, zaciągniętych w walutach lokalnych lub zagranicznych.

W Polsce coraz więcej miast poddaje się ocenie. Od 1998 r. ratingu naszego Miasta dokonywały dwie agencje Standard & Poor's oraz Fitch Ratings, które należą do najbardziej renomowanych i największych agencji ratingowych na świecie. Od 2005 r. Miasto oceniane jest przez jedną agencję - Fitch Ratings – wybraną w drodze przetargu.

Agencje stosują specjalną skalę ocen składającą się z kombinacji kilku liter, jednej cyfry i dodawanych znaków plus lub minus, podwyższających lub obniżających daną ocenę. W ratingu międzynarodowym wyróżnia się dwa poziomy ocen: wyższy - inwestycyjny oraz niższy – spekulacyjny. Poziom inwestycyjny dotyczy podmiotów o niskim lub umiarkowanym ryzyku, poziom spekulacyjny wskazuje, iż ryzyko jest większe lub bardzo duże. Skala ocen stosowana we wszystkich instytucjach ratingowych jest podobna. Poniżej przedstawiono skalę ocen stosowaną przez Fitch Ratings.

SKALA OCEN RATINGOWYCH STOSOWANA PRZEZ FITCH RATINGS

Wyszczególnienie	Ocena dla krótkoterminowego zobowiązania	Ocena dla długoterminowego zobowiązania
Przedział ocen inwestycyjnych	F1 F2 F3	AAA AA A BBB
Przedział ocen spekulacyjnych	B C D	BB B CCC, CC, C DDD, DD, D

Poniżej przedstawiono skalę ocen stosowaną przez Fitch Rating wraz z objaśnieniami.

Zobowiązania długoterminowe

Poziom inwestycyjny

AAA

Wiarygodność kredytowa na najwyższym poziomie. Ratingi "AAA" oznaczają oczekiwanie najniższego poziomu ryzyka kredytowego. Ocenę taką nadaje się wyłącznie w przypadkach wyjątkowo wysokiej zdolności do obsługi zobowiązań finansowych, gdy jest bardzo mało prawdopodobne, by możliwe do przewidzenia wydarzenia mogły wpłynąć niekorzystnie na taką zdolność.

AA

Bardzo wysoka wiarygodność kredytowa. Ratingi "AA" oznaczają oczekiwanie bardzo

niskiego poziomu ryzyka kredytowego wskazując na bardzo wysoką zdolność do obsługi zobowiązań finansowych. Wpływ możliwych do przewidzenia wydarzeń na tę zdolność nie jest znaczący.

A

Wysoka wiarygodność kredytowa. Ratingi "A" oznaczają oczekiwanie niskiego poziomu ryzyka kredytowego. Zdolność do obsługi zobowiązań finansowych ocenia się jako silną, jednakże może ona być bardziej podatna na zmiany czynników lub warunków gospodarczych niż ta, której nadano wyższy rating.

BBB

Dobra wiarygodność kredytowa. Ratingi "BBB" oznaczają aktualnie oczekiwanie niskiego ryzyka kredytowego. Zdolność do obsługi zobowiązań finansowych uznawana jest za wystarczającą, jednak jest prawdopodobne, że niekorzystne zmiany w czynnikach i warunkach

gospodarczych mogą ją osłabić. Jest to najniższa z kategorii ocen na poziomie inwestycyjnym.

Poziom spekulacyjny

BB

Poziom spekulacyjny. Ratingi kategorii "BB" wskazują, iż istnieje możliwość zmiany ryzyka kredytowego, szczególnie pod wpływem niekorzystnych zmian ekonomicznych w pewnym horyzoncie czasu; jednak, wywiązanie się ze zobowiązań finansowych jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych możliwości biznesowych lub finansowych. Papiery wartościowe tej kategorii nie są zaliczane się do poziomu inwestycyjnego.

B

Poziom wysoce spekulacyjny. Rating kategorii "B" wskazuje na obecność istotnego ryzyka kredytowego, przy utrzymującym się ograniczonym marginesie bezpieczeństwa. Zobowiązania finansowe są obecnie obsługiwane, jednak utrzymanie zdolności do dalszej realizacji płatności uzależnione jest od utrzymania się korzystnych warunków biznesowych i gospodarczych.

CCC

Ocena na tym poziomie oznacza, iż ryzyko niewypłacalności jest realne.

CC

Ocena ta oznacza, iż pewien zakres niewypłacalności jest prawdopodobny.

C

Ocena na tym poziomie oznacza, iż niewypłacalność jest bardzo prawdopodobna.

D

Ocena na poziomie D oznacza, iż dany podmiot utracił zdolność do regulowania swoich wszystkich zobowiązań finansowych.

Zobowiązania krótkoterminowe

Ratingi krótkoterminowe obejmują w przypadku większości zobowiązań okresy krótsze niż 13 miesięcy. W przypadku ratingów krótkoterminowych większy nacisk kładzie się na płynność finansową niezbędną do terminowej realizacji zobowiązań finansowych.

Poziom Inwestycyjny

F1

Ocena ta oznacza wiarygodność kredytową najwyższej jakości i wskazuje najsilniejszą zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych; z dodanym znakiem "+" oznacza wyjątkowo silną zdolność kredytową.

F2

Ocena na tym poziomie świadczy o dobrej wiarygodności kredytowej, dobrej zdolności do terminowej obsługi zobowiązań finansowych.

F3

Ocenę taką przyznaje się, gdy wiarygodność kredytowa jest na zadawalającym poziomie, zdolność do terminowej obsługi zobowiązań finansowych jest dostateczna.

Poziom spekulacyjny

B

Ocena świadczy o minimalnej zdolności do terminowej obsługi zobowiązań finansowych oraz podatności na niekorzystne zmiany warunków finansowych i ekonomicznych w bliskiej przyszłości.

C

Ocena nadawana gdy ryzyko niewypłacalności jest wysokie, występuje realna możliwość niewypłacalności podmiotu.

D

Ocena nadawana w przypadku utraty zdolności do obsługi zobowiązań finansowych.

Do ocen mogą być dodawane znaki „+” lub „-”, które określają status w ramach poszczególnych kategorii ratingu. Znaków tych nie dodaje się do kategorii ratingu długoterminowego AAA, do kategorii poniżej B, ani do ocen krótkoterminowych z wyjątkiem F1.

Przy ocenach dotyczących zobowiązań długoterminowych określa się również perspektywę, która jest wskazaniem generalnego kierunku, w jakim dany rating będzie prawdopodobnie zmierzać na przestrzeni roku do dwóch lat. Perspektywa oceny może być pozytywna, stabilna lub negatywna. Jeżeli agencja nie jest w stanie zidentyfikować trendu perspektywa może zostać określona jako „bez wskazania”.

Aktualna ocena dla Miasta Szczecina wynosi:

BBB + /stabilna/ - dla długoterminowego długu w walucie obcej,

BBB + /stabilna/ - dla długoterminowego długu w walucie krajowej,

F2 - dla krótkoterminowego długu w walucie obcej

W czerwcu 2008 r. Agencja Fitch podwyższyła ocenę z BBB /perspektywa pozytywna/ i F3 do BBB+ /perspektywa stabilna/ i F2.

9 lipca 2009 r. i 23 lipca 2010 r. wydała komunikaty o utrzymaniu ratingu.

Stabilna perspektywa ratingów odzwierciedla oczekiwania Fitch, że Miasto utrzyma dobre wyniki operacyjne w latach 2010-2012, z marżą operacyjną wynoszącą około 10-12%, a wskaźnik spłaty zadłużenia i ryzyko pośrednie dotyczące sektora spółek komunalnych pozostaną umiarkowane.

Pomimo spowolnienia gospodarczego oraz obniżenia się marży operacyjnej, wyniki operacyjne Szczecina w 2009 r. były w dalszym ciągu dobre. Nadwyżka operacyjna stanowiła 14% dochodów operacyjnych. Pozytywny wpływ na wyniki budżetowe miały rosnące transfery bieżące, kontrola wydatków operacyjnych oraz dobre zarządzanie finansowe i strategiczne.

Działania mające na celu racjonalizację wydatków na oświatę oraz pomoc społeczną mają pozytywny wpływ na budżet Miasta i zdaniem Fitch powinny być kontynuowane zwłaszcza w kontekście planowanych wysokich wydatków majątkowych.

W komunikacie Agencja Fitch napisała, iż w 2010 r. spodziewa się silniejszej presji na wzrost wydatków operacyjnych w związku z rosnącym bezrobociem, niektórymi decyzjami rządu (np. dotyczącymi wzrostu wynagrodzeń nauczycieli) oraz zbliżającymi się wyborami samorządowymi. Określiła, że może to mieć niekorzystny wpływ na wyniki operacyjne Szczecina.

Marża operacyjna w średnim okresie może spaść do 10-12%, co jest poziomem minimalnym dla tej kategorii ratingu oraz planowanego wzrostu zadłużenia.

Zadłużenie Miasta jest umiarkowane, a wskaźniki zadłużenia bezpieczne. W 2009 r. zadłużenie bezpośrednie stanowiło tylko 22,6%, a jego obsługa – 3,7% dochodów bieżących.

Nadwyżka operacyjna była 3,8-rza wyższa niż wydatki na obsługę zadłużenia, co pozwoliło zmniejszyć zapotrzebowanie Miasta na finansowanie długiem. W 2009 r. około 46% wydatków majątkowych było finansowanych z nadwyżki bieżącej.

Planowany wzrost zadłużenia do ponad 800 mln zł do 2012 r. może zmniejszyć zdolność Szczecina do samofinansowania wydatków majątkowych, jeśli Miasto nie będzie utrzymywać dobrych wyników operacyjnych. Agencja wskazała, iż spodziewa się, że w związku ze wzrostem zadłużenia wskaźniki zadłużenia pogorszą się, jednak powinny one pozostać na odpowiednim poziomie ze wskaźnikiem spłaty zadłużenia wynoszącym około ośmiu lat.

Od 2006 do I połowy 2010r. płynność Miasta była wysoka. Średni roczny poziom gotówki w tym okresie wynosił 126 mln zł. Wysoka płynność pozwoliła Miastu nie korzystać z kredytu w rachunku bieżącym.

Wskazano, iż ratingi mogą zostać podniesione, jeśli zmniejszy się zapotrzebowanie na finansowanie długiem, wyniki operacyjne będą dobre, a wskaźniki pokrycia zadłużenia bezpieczne. Ratingi mogą zostać obniżone w wyniku znacznego pogorszenia się wyników operacyjnych na skutek słabej kontroli wydatków operacyjnych i znaczne osłabienie wskaźnika spłaty zadłużenia. Do obniżenia ratingów może ponadto przyczynić się znaczny wzrost ryzyka pośredniego.

Agencje Fitch Ratings oraz Standard&Poor's przyznały także ocenę BBB obligacjom Miasta, wyemitowanym w roku 2003, a Standard&Poor's również obligacjom, których emisja miała miejsce w 2001 r.

Pozytywna ocena ma niewątpliwie charakter promocyjny dla Miasta i potwierdza wysokie standardy zarządzania finansami.